

**KGL. NORSK AMBASSADE
RABAT**

Saksbehandler: Strand Lene Richter

Til: postmottak@aid.dep.no

Prioritet:

Ref. Off.loven: OFL § 5.1

UD's saksnummer:

Stasjonens saksnummer:

Tilgangsgruppe: ALLE

Ansv.enhet:

Det vises til høringsbrev om tiltak mot tvangsekteskap fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) av 12.10.06, sendt ambassaden i Rabat den 24.10.06. Nedenfor følger ambassadens merknader. Høringsuttalelsen sendes kun elektronisk.

Ambassaden vil innledningsvis bemerke at den sjelden avdekker rene tvangsekteskapssaker, men at arrangerte ekteskap, under ulike grader av press og ofte i ung alder, forekommer i relativt stor utstrekning. Alle de årsaker som oppsummeres i punkt 3 i høringsbrevet er relevante ift. arrangerte ekteskap i Marokko. Generelt er ambassaden positiv til at regelverket for familiegjennforening vurderes og at målet for regjeringens arbeid er at alle skal sikres frihet i valg av ektefelle.

Den nye marokkanske familieoven som trådte i kraft 5. februar 2004, innfører likhet for kvinner og menn mht. minimumsalder for inngåelse av ekteskap, som nå er 18 år for begge. Familierettsdommeren har imidlertid en skjønsmessig adgang til å gjøre unntak fra 18-årsgrensen. En slik avgjørelse må være begrunnet ut fra hensynet til den mindreåriges interesser. Teksten fastsetter ikke en nedre aldersgrense for å gjøre unntak. Imidlertid må den mindreårige være tilstrekkelig fysisk og mentalt moden for å inngå ekteskap. Dommeren treffer ingen avgjørelse før etter å ha hørt den mindreårige, dennes foreldre eller verge. Det må foretas en medisinsk vurdering for å fastslå om den mindreårige er moden nok til å påta seg de ekteskapelige forpliktelser eller en sosial vurdering for å forsikre seg om at begrunnelsen for å gjøre unntak fra 18 års kravet er i den mindreåriges interesse. Dommerens avgjørelse om å gjøre unntak fra 18 års kravet kan ikke ankes. Derimot kan sivilrettslige rettsmidler anvendes mot en avgjørelse om ikke å gjøre unntak fra alderskravet.

I statistikker over inngåtte ekteskap opereres det bl.a. med aldersgruppen 15-19 år. Det er grunn til å anta at det sjelden gjøres unntak for mindreårige under 15 år. I enkelte rurale regioner i Marokko er det tradisjon for at jentene skal gifte seg i 15-årsalderen. Det er særlig fra slike regioner i Nord-Marokko at flertallet av de marokkansk-norske kommer fra. Hvorvidt det i disse områdene prosentvis treffes flere avgjørelser om å gjøre unntak fra 18- årskravet er ambassaden ikke kjent med. Det er imidlertid på det rene at innvilgelsesprosenten for søknader om unntak fra alderskravet er høy. I en undersøkelse foretatt av kvinneorganisasjonen LDDF (Ligue Démocratique pour les Droits des Femmes), ble 3603 av totalt 3730 søknader om unntak fra alderskravet innvilget. Det er ikke opplyst hva som begrunnet avgjørelsen om å gjøre unntak. I samme undersøkelse fremgår at 192 049 jenter mellom 15 og 19 år allerede er gift, noe som utgjør 12 prosent av marokkanske kvinner i denne aldersgruppen.

Ad 1.1 Hvis det innføres et alderskrav på 21 år for oppholdstillatelse for ektefeller/samboere, jf. punkt 2 nedenfor, bør dette da kombineres med tiltak for å forhindre at unge personer holdes tilbake i opprinnelseslandet til 21-årskravet er oppfylt, jf. forslagene i punkt 9?

Ambassaden er tilhenger av at alderskravet for familieinnvandring ift. ektefeller/samboere heves fra 18 til 21 år, begrunnet ut fra en antakelse om at eldre parter både ut fra personlig modenhet og en mer

selvstendig posisjon ift. egen familie, er bedre rustet til å hevde egne interesser og motstå press fra familien i avgjørende livsvalg. Selv i 21-års alder vil dette være vanskelig nok. For å redusere utilsiktede konsekvenser av et hevet alderskrav samt at unge personer holdes tilbake i opprinnelseslandet inntil 21-årsgrensen er oppfylt, vil ambassaden anbefale at det innføres tilleggskrav som skissert i høringsbrevets punkt 9.

Ad 1.2 Hvilket av de tre alternative forslagene i punkt 9 foretrekkes?

Ambassaden vil rangere de tre forslagene i følgende rekkefølge:

1. **Forslag 3:** Ektefellene/samboerne må ikke ha sterkere samlet tilknytning til et annet land enn til Norge. Ambassaden vil anbefale dette alternativet, først og fremst av integreringsmessige, men også av kontrolltekniske hensyn. Dette forslaget er det som vil være mest krevende å oppfylle, og det som vanskeligst vil kunne omgås, og følgelig det mest effektive for å bekjempe tvangsekteskap.
2. **Forslag 2:** Herboende må ha arbeidet/studert i Norge de siste tre årene før oppholdstillatelse for ektefellen/samboeren kan innvilges. Kravet som nedfelles er vanskeligere å omgå enn høringsbrevets forslag 1, noe som i seg selv er et viktig moment sett fra ambassadens ståsted, som daglig opplever forsøk på omgåelse av dagens regelverk. Det bør eventuelt vurderes hvorvidt det å kunne dokumentere at man har vært aktivt arbeidssøkende skal likestilles med arbeid.
3. **Forslag 1:** Herboende må ha bodd i Norge de siste tre årene før oppholdstillatelse for ektefellen/samboeren kan innvilges. Et botidskrav alene vil etter ambassadens oppfatning være svært vanskelig å kontrollere. Opplysningene som fremkommer i Folkeregisteret vil nødvendigvis være et moment i vurderingen av om botidskravet er oppfylt. Basert på ambassadens erfaring med marokkansk-norskes manipulering av opplysningene i Folkeregisteret sammen med Folkeregisterets mangelfulle virkemidler mht å sikre seg oversikt over norske borgers oppholdssted, vil regelverket lett kunne omgås.

Ad 1.3 Departementet foreslår at forslagene som skisseres i punkt 9 oppheves når herboende fyller 26–28 år. Bør aldersgrensen settes til 26, 27 eller 28 år?

Ambassaden anbefaler at aldersgrensen for at bestemmelsene om tilknytning ikke skal gjelde settes til 28 år. En 28-årsgrense er etter ambassadens oppfatning nødvendig for å sikre at bestemmelsene gjøres mest mulig effektive. For de fleste marokkanere er det et tungtveiende argument å få den utenlandske ektefellen til Norge, som ledd i en migrasjonsstrategi og for å hjelpe fattige familiemedlemmer i opprinnelseslandet til en bedre fremtid i Norge. Da det medfører både utgifter og inntektstap for familien å forsørge familieetablering i opprinnelseslandet over flere år, kan det at aldersgrensen settes høyt bidra til at man i stedet utsetter ekteskapsplanene til 21-årsgrensen er oppnådd, og den unge presumptivt har oppnådd større selvstendighet og modenhet. Settes grensen for lavt, vil den økonomiske belastning være enklere å leve med.

Ad 1.4 Forslag fra høringsinstansene

Ambassadens forslag til andre målrettede tiltak for å motvirke tvangsekteskap:

1. Fordi marokkanere aldri mister sin marokkanske nasjonalitet, selv om de også blir norske statsborgere, vil norske borgere med marokkansk bakgrunn kun behandles som marokkanske i Marokko i forbindelse med ekteskapsinngåelse. Når det søkes om familiegjenforening med norsk borger av marokkansk bakgrunn bosatt i Norge, vil denne i den marokkanske vigselsattesten stå omtalt som "X, marokkansk borger, født i Marokko, bosatt i Nador". Ettersom vedkommende gifter seg som marokkansk borger, har ikke ambassaden vært i berøring med saken tidligere, mens marokkanske myndigheter for "norsk-norske" (eller for den saks skyld norsk-irakiske) borgere krever ekteskapsattest som innebærer prøving av ekteskapsvilkårene etter norsk lov. Ambassaden ønsker at det innføres som vilkår for behandling av søknad om 7-dagers innreisevisum for ektefelle/familiegjenforening at ekteskapsvilkårene også er prøvet i Norge. Et slikt krav vil sikre at alle norske borgere som

gifter seg i Marokko må varsle norske myndigheter om ekteskapet før inngåelse og en ville treffe begge brudefolkene og kunne utføre intervju før ekteskapet er inngått. Unge som blir utsatt for press/tvang vil dessuten da ha en mulighet til å be om hjelp før prosessen er kommet for langt. En vil også på denne måten ha bedre forutsetninger for å avsløre evt. proformaekteskap der det ikke er tvang eller press, men kun økonomisk vinning, inne i bildet.

2. Ambassaden har flere ganger tidligere påpekt at ekteskap inngått ved stedfortreder ikke bør aksepteres ifm søknad om familiegjenforening. Det er for ambassaden åpenbart at det er lettere å presse den unge part til å gifte seg dersom det kan gjøres ved stedfortreder. At slike ekteskap aksepteres som grunnlag for familiegjenforening, gjør bare norske myndigheters arbeid for å bekjempe tvangsekteskap vanskeligere.

Skrevet av: ambassadesekretær Lene Richter Strand

Godkjent av: ambassadør Arne Aasheim